

YU ISSN 0350-2929

GORIŠKI LETNIK

ZBORNIK GORIŠKEGA MUZEJA

7

NOVA GORICA 1980
IZDAL GORIŠKI MUZEJ

GORIŠKI LETNIK

GORIŠKEGA MUSEJA

GORIŠKI LETNIK
MUSEJ GORIŠKE

Goriški letnik sofinancirajo: Raziskovalna skupnost Slovenije (Ljubljana) ter kulturne skupnosti Ajdovščina, Nova Gorica in Sežana.

GORIŠKI LETNIK 7 1980

Tudi sedma številka Goriškega letnika prinaša predvsem zgodovinske prispevke. Tako vsebinsko naravnost določa predvsem objava nekaterih prispevkov s strokovnega posveta »Goriška srečanja 1979«, ki ga je Goriški muzej pripravil v Novi Gorici 9. in 10. novembra 1979 v sodelovanju z Ljubljanskim Inštitutom za zgodovino delavskega gibanja ter ga posvetil 60-letnici KPJ, 35-letnici 2. in 3. pokrajinske konference KPS za Primorsko ter 35-letnici izvolitve PNOO. Več o tem posvetu prinaša poročilo v samem Letniku na drugem mestu. Dva prispevka sta nadaljevanji iz šeste številke. Prvi dokončuje z bibliografskim popisom monografijo o skladatelju Vodopivcu, drugi pa nadaljuje s popisom spominskih plošč, ki so na območju petih primorskih občin posvečene posameznikom; popis se bo še nadaljeval. Tokrat je zastopana tudi etnologija in članka s področja arheologije. Novost v tej sedmi številki je prisotnost tujega pisca, čigar prispevek objavljamo v izvirniku obenem s prevodom. Dosedanjim rubrikam smo dodali novo, nekrologe za našimi umrlimi sodelavci. Med poročila in ocene smo vključili nekaj novih naslovov, zlasti zato, da bi bilo poročanje o znanstvenem periodičnem tisku, ki ga ostali slovenski tisk ne spremlja, kar najbolj popolno. Z zadovoljstvom sporočamo, da je sofinanciranje sedme številke prevzela tudi Raziskovalna skupnost Slovenije, ki se ji za pomoč zahvaljujemo. Letnik sofinancirajo tudi Kulturne skupnosti Ajdovščina, Nova Gorica in Sežana.

Branko Marušič

Grad Kromberk (Nova Gorica), 20. maja 1980

KAZALO — CONTENTS

JOSIP BROZ — TITO

Razprave — Studies

Branko Marušič		
Uvod		7
Preface		
Drago Svoljšak		
Bronasta figurica iz Tolmina		9
Bronze Figure from Tolmin		
Jernej Zavrtanik		
Nova arheološka najdba v Solkanu		19
New archeological Finding at Solkan		
Zmaga Kumer		
Pevsko in plesno izročilo z Gore nad Vipavsko dolino		23
The Singing and Dancing Traditions from Gora above the Vipava Valley		
Drago Sedmak		
Nuova Idea — prvo socialistično glasilo na Goriškem		47
The Nuova Idea — the First Socialist Periodical in the Gorica Area		
Franc Rozman		
Delavsko gibanje na Goriškem in kmečko vprašanje		55
The Workers' Movement in the Gorica Area and the Peasant' Question		
Petar Strčić		
Iz odnosa Josipa Broza Tita prema Istri između dva svjetska rata		65
About Josip Broz's Opinion Concerning Istra in the Period from World War I to World War II		
France Klopčič		
Nacionalna politika slovenskih komunistov in njen odmev v Komunistični stranki Italije v letih 1923—1930		75
The Stand of Communist Party of Yugoslavia and Communist Party of Italy regarding the National Minority in the Julian March in the Years 1923—1930		
Milica Kacin-Wohin		
O stališčih KPI in KPJ do nacionalnega vprašanja v Julijski krajini med obema vojnoma		91
The Stands of CPI and CPY regarding the National Minority in the Julian March in the Period from World War I to World War II		
Slavica Plahuta		
Narodnoosvobodilne tehnike na Vipavskem 1941—1945		103
The National Liberation Movement Printing Works in the Vipava Area in 1941—1945		
Boris Mlakar		
Propaganda nasprotnikov narodnoosvobodilnega boja na Primorskem		129
The Propaganda of the Opposers of the National Liberation Movement in the Slovene Littoral		
Tomaž Pavšič		
Spomeniki in spominske plošče osebam v občinah Ajdovščina, Idrija, Nova Gorica, Sežana in Tolmin. Drugi del: K — R		141
Monuments and Memorial Plaques to Personalities in the Communes of Ajdovščina, Idrija, Nova Gorica, Sežana and Tolmin. Part Two: K — R		

Slavica Kovač-Mlakar Življenje in delo Vinka Vodopivca. Drugi del: Bibliografija Vodopivčevih del <i>Bibliography of Vinko Vodopivec</i>	211
Francesco Posa Nuovo Catalogo degli Incunaboli nelle Biblioteche di Gorizia . . . <i>New Catalogue of Incunables in the Libraries of Gorica/Gorizia (Italy)</i>	253
Zapiski — Notes	
Andrej Ljubomir Lisac Dijaki zagrebskih šol s področja Primorske v razdobju 1776/77 — 1917/18 . . . <i>Students from the Slovene Littoral studying at Zagreb High School in the Period from 1776/77 to 1917/18</i>	267
Pavel Medvešček Pozabljeni pustni običaji med Sočo in Idrijo . . . <i>Forgotten Carnival Customs in the Area between Soča and Idrija</i>	270
Tone Zorn Orožniška poročila o dogajanju na jugoslovansko-italijanski demarkacijski črti leta 1921 . . . <i>A Police Report about Events on the Yugoslav-Italian Demarcation Line in 1921</i>	273
Marko Vuk Posvetovanje predstavnikov slovenskih krajevnih zbornikov . . . <i>The Conference of the Representatives of the Slovene Local Miscellanea</i>	277
Branko Marušič Goriška srečanja 1979 . . . <i>Goriška srečanja 1979 (The Gorica Meetings 1979)</i>	279
Nekrologi — Necrologies	
Ludvik Zorlut (Branko Marušič) . . . Ob smrti treh družbenopolitičnih delavcev (Branko Marušič) . . . <i>The Death of three Socio-political Workers</i>	281
Jože Štrukelj-Miloš . . . Bogomil Vižintin-Milo . . . Jože Primožič-Miklavž . . . Marija Rutar (Naško Križnar) . . .	282 283 284 285
Ocene in poročila — Reviews and Reports	
Archeografo triestino 38/1978 (Branko Marušič) . . . Atti. Centro di ricerche storiche Rovigno 7/1976—77 (Branko Marušič) . . . Atti e memorie della Società istriana di archeologia e storia patria 25/1977 (Drago Svoljšak) . . . Forum Iulii 4/1980 (Branko Marušič) . . . Historija radničkog pokreta, NOR-a i socijalističke revolucije u Istri, Hrvatskom Primorju i Gorskem kotaru 1/1978; 2/1979 (Slavica Plahuta) . . . Memorie storiche forogliuliesi 58/1979 (Branko Marušič) . . . Pazinski memorial 1—9/1970—1979 (Peter Stres) . . . Sot la nape 31/1979 (Tomaž Pavšič) . . . Studi Goriziani 49/1979 (Marko Vuk) . . . Vjesnik historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu 22/1978 (Vlasta Tul) . . .	289 289 290 292 292 295 296 301 303 304

Tito na Okroglici (6. 9. 1953)

»... ŠELE V VELIKI OSVOBODILNI
BORBI, KO SO NARODI NAŠE DEŽELE SAMI VZELI
USODO V SVOJE ROKE, KO SO SI Z OROŽJEM, IN TO
S PRIBORJENIM OROŽJEM, IZBOJEVALI MOŽNOST,
DA VZAMEJO SVOJO USODO V LASTNE ROKE, ŠELE
TEDAJ SO NARODI SLOVENSKEGA PRIMORJA IN ISTRE
LAHKO PONOVNO OSVOJILI IN TRDNO STOPILI NA
SVOJA SVETA, V ZGODOVINI S KRVJO NAPOJENA
TLA...«

iz govora tovariša Tita na zborovanju na Okroglici
ob desetletnici osvoboditve Slovenskega primorja
6. septembra 1953

Tito pozdravlja partizanske brigade na Okroglici (6. 9. 1953)

„... ČELE V AERIKI OSVOBODILI
BORBI KO DO NARODI NASE DESEČE SAMI VSETI
USODO A SAVOJE HORE, KO SE ŠE S OSOJESTVIM“

Predsednik Tito v Tolminu (23. 8. 1958)

Tito sredi Goriških Brd (26. 7. 1959)

Tito z etiopskim cesarjem Heile Selasijem v Ajdovščini (21. 8. 1959)

Tito v Lipici (6. 6. 1960)

Tito in egiptovski predsednik Naser v Ajdovščini (18. 8. 1960)

GORIŠKI LETNIK
Zbornik Goriškega muzeja
7 (1980)

Povzetke in sinopsise so prevedli: v angleščino in nemščino Aleš Komavec, razen na straneh 18, 22, 140 ter sinopsisev k Mlakar B. in Kovač-Mlakar S., ki jih je prispevala Jolanda Juršič, v francoščino Suzana Brecelj, v italijanščino Stanko Murovec.

Sinopsise je z UDK vrstilci opremil bibliotekarski svetovalec Miloš Rybář.
Avtorji nekaterih člankov uporabljajo v njihovi stroki udomačene kratice. Preostale so prizvete po SBL in PSBL.
Za vsebino prispevkov so odgovorni avtorji

Ovitek: Ana Širk
Izdal Goriški muzej, Nova Gorica (predstavnik Branko Marušič)
Tisk: GP »Soča« Šempeter pri Gorici — september 1980
Naklada 1000 izvodov

— — —
Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo
je knjiga oproščena temeljnega davka od prometa proizvodov